

## عنوان مقاله:

صورت بندی خطبه های مقمصه و فدکیه با تکیه بر الگوی ون دایک

## محل انتشار:

دوفصلنامه مطالعات قرآن و حدیث، دوره 17، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

## نویسندگان:

حسن مجیدی - دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران.

طاهره میرزاده - دانشجوی دکتری رشته زبان و ادبیات عربی، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران.

## خلاصه مقاله:

تئون آی ون دایک؛ زبان شناس هلندی در حوزه گفتمان شناسی انتقادی، مطالعاتی در زمینه های مختلف اجتماعی انجام داد و با ارائه الگوی نظری ایدئولوژیکی اش، رویکردهای ایدئولوژیکی گفتمان و کارکردهای مختلف اجتماعی شناختی را تعریف کرد. هدف پژوهش حاضر، کشف راهبردها و کارکردهای مختلف گفتمانی در دو خطبه مقمصه از خطبه های حضرت علی(ع) و خطبه فدکیه حضرت زهرا(س) است تا هویت شناسی و واکاوی ساختاری شوند. از این رو، سعی بر آن است تا با روش اجتماعی شناختی ون دایک پیش رود. رهیافت اولیه چنین می نماید، علی بن ابیطالب و فاطمه (علیها السلام) در کلام خویش با روش های انسجام، گزینش واژگانی مناسب، برجسته سازی نکات مثبت گروه خودی و نکات منفی گروه دشمن و استناد به متون قابل اعتماد و قبول اذهان عموم مخاطبان خویش سخن پردازی کرده اند. کارکردهای کنش کلامی در مقایسه با کنش غیرکلامی با پویایی و جهت دهی کلامشان و شریک سازی مخاطبان در راستای اهداف خطبه هایشان نقش آفرینی کرده است. همچنین، رعایت قالب و ترتیب رایج در خطبه های اسلامی که ایشان در خطبه های خویش رعایت کردند، منجر به هژمونی، هویت دهی و انسجام کلامشان شده است.

## کلمات کلیدی:

گفتمان شناسی انتقادی، انسجام، هژمونی، ون دایک، خطبه های اسلامی.

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1879287>

